

Михайло БАЛКО

Пустіть дітей! Не бороніть їм приходити до мене, бо таких Царство Небесне. Мт. 19:13. Церковні дзвони скликають вірних на молитву до храму. Багато людей можуть проігнорувати цей заклик і не піти на богослужіння. Людина може бути відсутня в храмі з різних причин, наприклад, хвороби чи праці. Багато батьків можуть додати до цих причин ще й дітей, яких ніби то не можна залишити вдома самих і не можна взяти з собою. Що ж на це каже Господь? «Пустіть дітей! Не бороніть їм приходити до мене, бо таких Царство Небесне» (Мт. 19:13) – такими словами звертається Ісус Христос до своїх учнів, щоб вони полегшили доступ дітей до Нього. Учні спочатку не пускали дітей до Учителя, вважаючи чомусь, що вони надокучатимуть Господові та обтяжуватимуть Його. Насправді ж Ісус бажав спілкуватися з дітьми, благословляв їх (див. Мт. 19:13-14). Задумаймося, чому Христос висловився саме так про дітей: «...таких Царство Небесне» (Мт. 19:13)? Чи варто приходити на богослужіння з маленькими дітьми? Як поводитись в такому разі? Як реагувати на присутність дітей у храмі?

Святе Євангеліє розповідає, що Марію, Мати Ісуса, у чотирирічному віці було посвячено на служіння Богові в Єрусалимському храмі, а маленького Ісуса Марія і Йосиф принесли в храм для посвячення Богові (про це нагадує празник Стрітення ГНІХ). Сьогодні ж Церква не забороняє дітям перебувати у храмі, а навпаки заохочує молодих батьків приходити на богослужіння з дітьми. Нам слід приводити дітей незалежно від їх віку в храми на богослужіння. Великою втіхою для Церкви є присутність в храмі вагітних жінок, бо дитячко в лоні матері, вже будучи особою, спілкується з люблячим Отцем. Важливо допомагати дитині ставати на шлях богоспілкування вже з самого початку її життя, а починається воно з моменту зачаття. Поставити молоду особу на праведний християнський шлях і провадити її ним від зачаття до зрілості – це обов'язок батьків, а також хресних батьків.

Якщо беремо на богослужіння дітей, то слід пам'ятати, що час їх присутності в храмі має бути співмірним з їхніми можливостями. Батьки повинні пильнувати, щоб діти поводитися належним чином: не шуміли, не бавилися, а привчалися благоговійно ставитися до святинь та знали, якою має бути поведінка в храмі. Однак, слід зауважити, що Спаситель не гнівається від плачу чи сміху малих дітей, але, напевне, навіть втішається і милується малечою. Він бажає, щоб до Нього приходило багато дітей, щоб вони ставали Його дітьми. Тому коли в храмі під час відправи малі діти сміються чи плачуть, починають бавитися, не потрібно гніватись, адже сам Господь не гнівається на них. Задумаймося, наскільки дріб'язковими є дитячі пустощі порівняно з нашими «дорослими» гріхами. Адже дитина не свідомо під час перебування в храмі бавиться чи сміється. Вона радіє з того, що відчуває любов Отця, Котрий є на небі, хоче йому послужити, але так, як ще не свідомо, то милує своєю радісною поставою Ісуса Христа. Все ж необхідно спробувати заспокоїти дитину, якщо вона голосно плаче, щоб не заважати зосередженню інших людей. Також потрібно не тільки перед богослужінням, але й вдома пояснювати дітям, що храм – це святе місце, а не звичайний будинок, кімната чи дитячий майданчик і там треба поводитись по-іншому. Звичайно, немовлятові цього не поясниш, але більш старшим дітям треба в міру їх можливостей. Щодо немовлят, то навряд чи правильно стверджувати, що вони зневажають святе місце плачем, адже це – немовлята і свої

почуття виявляють саме через плач або сміх. Господь радіє з присутності немовлят в храмі, милується ними, коли ті плачуть, сміються чи сплять. Щоб ми не робили, робимо з любові, берімо приклад з Господа – Він з великою любов'ю ставиться до дітей, а також і нас по-батьківськи любить. Якщо молимося з любов'ю, то сміх чи плач немовлят не викликатиме в нас негативних почуттів, невдоволення, гніву тощо. Якщо ж намагаємось допомогти старшим дітям правильно поводитись в храмі, то робимо це також з любов'ю, а не зі сваркою і криком. Ісус Христос з малого віку запрошує до зустрічі з Ним усіх дітей. Ця зустріч відбувається у Пресвятій Євхаристії. Дитину потрібно причащати від самого хрещення. Слід зауважити, що Причастя належить до трьох містагогійних таїнств (Хрещення, Миропомазання і Євхаристія), які уділяються одночасно і вводять людину в Церкву Христову. В наших храмах діточок до Причастя пропускають наперед, «бо таких Царство Небесне» (Мт. 19:13). Для дітей це буде найперший і найкращий вияв присутності Бога і вияв Його любові. Батьки повинні стати живим прикладом для своїх дітей. Важливим у вихованні маленьких дітей є приклад батьків. Християнин має регулярно відвідувати богослужіння, разом з сім'єю молитися зранку і ввечері, перед їжею, а також у кожній важливій життєвій ситуації. Поступово дітей треба навчити основних молитов «Отче наш» і «Богородице Діво», а також молитися з молитовника (в наш час існують спеціальні молитовники для дітей) і слухати Святе Письмо не тільки в храмі, але й вдома. Церква зі свого боку намагається створювати умови, щоб діти могли стати повноцінними її членами і добрими християнами. З цією метою організуються літні табори, різноманітні поїздки, зустрічі, гуртки тощо. На багатьох парохіях діють недільні чи катехитичні школи для дітей та молоді. Інформацію про це можна отримати у парохіяльного священика. Отже, стараймося побачити в наших дітях добрий плід нашого виховання і стати добрими батьками, як Йосиф і Марія для Ісуса чи богоотці Йоаким і Анна для Богородиці. Не будемо байдужими до долі наших дітей, бо в їх руки передаємо нашу Церкву і державу. Станьмо, як діти, бо «хто, отже, стане малим, як ця дитина, той буде найбільший у Небеснім Царстві. Хто приймає дитину в моє ім'я, той мене приймає» (Мт. 18: 4-5).

М. Балко. Діти в храмі. Як поводитись в храмі з дітьми // Слово № 2 (36) (2008) с. 26